

Czas na Odrę
Zeit für die Oder
Čas na Odru

2025

Międzynarodowy Odrzański Newsletter

Rok Odry 2025

Rok 2025 kończy się naszym pierwszym międzynarodowym biuletynem informacyjnym poświęconym Odrze! Uważamy, że transgraniczna wymiana informacji i wiedzy ma zasadnicze znaczenie dla zrozumienia powiązanych kwestii i dostrzeżenia pozytywnych działań, które pomogą nam osiągnąć nasz wspólny cel: Odrę pełną życia dla przyrody i ludzi. Miłej lektury!

Cel Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) dotyczący dobrego stanu Odry pozostaje w 2026r. nadal odległy. 70–90% wód w międzynarodowym dorzeczu Odry w dalszym ciągu nie jest w dobrym stanie. Niemniej jednak RDW jest i powinna pozostać (rewizja w 2026 r.!) - nawet po 2027 r. - ważnym narzędziem służącym poprawie, monitorowaniu i udziałowi społeczeństwa w tym procesie.

Wsparciem dla renaturyzacji rzek może być ustawa o renaturyzacji przyrody: zgodnie z art. 9 do 2030 r. 25 000 km rzek w UE ma zostać zmodernizowanych, aby stały się „rzekami swobodnie płynącymi”, czyli pozbawionymi barier i przeszkód, z naturalnym przebiegiem i populacjami ryb. Ważnymi krokami są: inwentaryzacja wszystkich barier w każdym kraju oraz opracowanie krajowych planów renaturyzacji przyrody.

Sukcesem jest wygrana sprawa sądowa polskich i niemieckich organizacji pozarządowych, które walczyły o ochronę cennych siedlisk Odry przed budową obiektów żeglugi śródlądowej. Naczelny Sąd Administracyjny w Polsce cofnął pozwolenie na budowę (m.in. ukończonych) obiektów. Obecnie należy zaktualizować raport środowiskowy w celu aktualizacji OOŚ. Niemniej jednak oba rządy „będą nadal współpracować w zakresie rozwoju drogi wodnej Odry”.

CZECHY

- Rząd czeski usunął korytarz Dunaj - Odra - Łaba z porozumienia AGN w sprawie śródlądowych dróg wodnych. Zmniejszyła się polityczna i gospodarcza presja na realizację tego projektu, chociaż nadal mogą być proponowane mniejsze podprojekty.
- W Zarządzie Zlewni Odry (Povodí Odry) po wyborach mianowano nowego dyrektora, pana Mgr. Petr Birklena.
- Oczekuje się, że nowy rząd odejdzie od polityki ochrony środowiska. Ministerstwo Środowiska zostanie najprawdopodobniej kierowane przez skrajnie prawicową partię, a rządząca koalicja może zwiększyć presję na rzeki i ograniczyć aktywność środowisk sprzeciwiających się drogom wodnym.

POLSKA

- Park Narodowy Doliny Dolnej Odry miał być pierwszym nowym parkiem w Polsce od 24 lat - inicjatywa jego utworzenia była odpowiedzią na potrzebę wzmocnienia ochrony po katastrofie ekologicznej na rzece Odrze w 2022 r. Polski Parlament uchwalił ustawę, ale Prezydent RP ją zawetował.
- Złote algi, które były bezpośrednią przyczyną katastrofy ekologicznej na Odrze, nadal są obserwowane. Czynnikiem krytycznym umożliwiającym ich występowanie jest zasolenie wód rzeki. Polskie Ministerstwo Klimatu i Środowiska opracowało plan inwestycyjny dla sektora górniczego mający na celu zmniejszenie zasolenia Odry - etap I. Dokument został przyjęty na szczelbu rządowym 24 października 2025 r.

NIEMCY

- W roku 2025 niemiecki Park Narodowy Doliny Dolnej Odry świętował jesienią swoje 30-lecie. Opublikował kilka filmów z okazji jubileuszu (z napisami w języku polskim).
- Raport środowiskowy w ramach transgranicznej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla budowli po niemieckiej stronie rzeki jest w trakcie opracowywania i może zostać opublikowany w 2026 roku, umożliwiając społeczeństwu udział w tym procesie (sprawdź tutaj).
- Wiadomości naukowe Instytutu Ekologii Śródlądowej i Rybactwa Śródlądowego im. Leibniza IGB dotyczące glonów Prymnesium parvum: śmiertelność ryb zależy nie tylko od warunków środowiskowych, ale także od gatunku ze względu na różną wrażliwość - jest to jedna z możliwych przyczyn gwałtownego spadku lub szybkiego odbudowy populacji niektórych ryb.
- W październiku niemiecko-polski projekt INTERREG „OderZusammen”, prowadzony przez niemiecki Instytut Rybołówstwa Śródlądowego (IFB), rozpoczął m.in. opracowywanie modeli transgranicznej prognozy jakości wody.

Międzynarodowe akcje dla Odry

- W październiku 2025 r. stowarzyszenie Arnika wraz z partnerami projektu zorganizowała międzynarodową wizytę studyjną poświęconą środkom dostosowania krajobrazu i rewitalizacji starorzeczy wzdłuż rzeki Dyje, umożliwiając praktykom i władzom lokalnym ze wszystkich trzech nadodrzańskich krajów zapoznanie się z dobrymi praktykami (patrz zdjęcie po lewej).
- Arnika inaugurowała wystawę fotograficzną „Krajobraz rzeczny i jego bogactwo”, prezentowaną w Domu Przyrody w Poodří. Wystawa jest otwarta dla publiczności do początku lata 2026 r.
- W ramach międzynarodowego projektu „Żywa Odra - dla natury i ludzi”, finansowanego przez niemiecką loterię Poscode Lotterie BUND DE oraz lokalne organizacje „SAVEODERDIE” i ALNUS e.V., wspólnie zorganizowały drukowanie koszulek „saveOder/loveOder” oraz mapę przedstawiającą najciekawsze miejsca wzdłuż Odry, prezentowaną podczas niemiecko - polskiego festiwalu muzycznego i kulturalnego „Liederlauschen am Rand” 2025 oraz wydarzenia artystycznego „Break on through to the Oder side”.
- Młodzieżówka WWF Niemcy dołączyła do międzynarodowej koalicji „Czas na Odrę” jako 27. członek i latem 2025 r. przejechała rowerami wzdłuż Odry, aby poznać lokalne inicjatywy i domagać się włączenia młodzieży w przyszłe decyzje dotyczące Odry.
- We wszystkich trzech krajach nad Odrą nakręciliśmy krótkie filmy o lokalnym zaangażowaniu obywatelskim dla rzeki w ramach naszej trwającej kampanii w mediach społecznościowych #LoveOder / #LoveOdra (linki: na dole ostatniej strony).
- Konferencja „Krajobraz rzeczny”, która zgromadziła biologów, ekologów, ekspertów ds. gospodarki wodnej, planistów i urzędników państwowych, została współorganizowana przez Arnikę w październiku 2025 r. i obejmowała progresywne podejścia do renaturyzacji rzek.
- Polskie organizacje działające w ramach naszej Koalicji zainicjowały działania renaturyzacyjne w dolinie Odry, polegające na udrażnianiu (głównie dla ryb) odcinków ujściowych dopływów. Działania te mają na celu między innymi zapewnienie schronienia dla ryb w przypadku ponownego pojawienia się zagrożenia ze strony złotych alg. Wynikiem tych działań jest realokacja środków na realizację celu i przygotowanie inwestycji.
- Koszulki i bluzy z kapturem „SaveOder” są dostępne za darowiznę pokrywającą koszty: Kontakt

Informacje znad Odry

PUBLIKACJE

- Galeria zdjęć Odry. (tekst w języku czeskim)
- Nasza mapa „Przyjaciół Odry”: lokalni aktorzy i grupy, organizacje pozarządowe i entuzjaści, którzy poświęcają swój czas na ochronę, edukację i rewitalizację Odry (CZ/DE/EN/PL).
- Czas na wizję Odry: przyszłość Odry i jej dorzecza (2023). (CZ/DE/PL)
- Studium przypadku: dotyczące udziału społeczności lokalnych w polityce wodnej na przykładzie Górnego Renu (2025). (CZ/DE/PL)
- Studium przypadku: Środki ochrony przeciwpowodziowej w Ołomuńcu z udziałem społeczeństwa (2025). (CZ/DE/PL)
- Studium przypadku: Domaszków-Tarchalice (2024). (CZ/DE/PL)

- Zapraszamy do odwiedzenia naszego kanału YouTube Time for the Oder”, gdzie można obejrzeć wiele filmów i prezentacji!

NACIŚNIJ I CZYTAJ

- „Pocztówka znad zatrutej rzeki. Czy jest jeszcze nadzieja dla Odry?” Jakub Mirowski, OKO.press (tekst w języku polskim)
- „Odra jest na krawędzi. Nawet czystsza woda nie poprawi stanu rzeki” - Simona Janíková, OKRAJ (tekst w języku czeskim)

PLANOWANE W 2026

- Międzynarodowa kampania w mediach społecznościowych 22.01-15.03.2026: #LoveOder / #LoveOdra - **DOŁĄCZ DO NAS** i pokaż swoją miłość do Odry!
- Międzynarodowe webinaria „Odrzańska Akademia - Przyszłość rzek”: od lutego 2026 r.
- Międzynarodowa konferencja poświęcona Odrze w drugim tygodniu czerwca 2026 r. we Wrocławiu
- Wyjazd studyjny do Niemiec jesienią 2026 r.

